ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
അഥ ബ്രഹ്മാഽഽത്മജൈർദേവൈഃ
പ്രജേശൈരാവൃതോഽഭ്യഗാത് ।
ഭവശ്ച ഭൂതഭവ്യേശോ
യയൗ ഭൂതഗണൈർവൃതഃ ॥ **1** ॥

ഇന്ദ്രോ മരുദ്ഭിർഭഗവാനാദിത്യാ വസവോഽശ്വിനൗ ।
ഋഭവോഽംഗിരസോ രുദ്രാ വിശ്വേ സാധ്യാശ്ച ദേവതാഃ ॥ **2** ॥

ഗന്ധർവാപ്സരസോ നാഗാഃ സിദ്ധചാരണഗുഹ്യകാഃ ।
ഋഷയഃ പിതരശ്ചൈവ സവിദ്യാധരകിന്നരാഃ ॥ **3** ॥

ദ്വാരകാമുപസഞ്ജഗ്മുഃ സർവേ കൃഷ്ണദിദൃക്ഷവഃ ।
വപുഷാ യേന ഭഗവാൻ നരലോകമനോരമഃ ।
യശോ വിതേനേ ലോകേഷു സർവലോകമലാപഹം ॥ **4** ॥

തസ്യാം വിഭ്രാജമാനായാം സമൃദ്ധായാം മഹർദ്ധിഭിഃ ।
വ്യചക്ഷതാവിതൃപ്താക്ഷാഃ കൃഷ്ണമദ്ഭുതദർശനം ॥ **5** ॥

സ്വർഗോദ്യാനോപഗൈർമാൽയൈ -
ശ്ഛാദയന്തോ യദൂത്തമം ।

ഗീർഭിശ്ചിത്രപദാർഥാഭി -
സ്തുഷ്ടുവുർജഗദീശ്വരം ॥ **6** ॥

ദേവാ ഊചുഃ
നതാഃ സ്മ തേ നാഥ പദാരവിന്ദം
ബുദ്ധീന്ദ്രിയപ്രാണമനോവചോഭിഃ ।
യച്ചിന്ത്യതേഽന്തർഹൃദി ഭാവയുക്തൈ -
ർമുമുക്ഷുഭിഃ കർമമയോരുപാശാത് ॥ **7** ॥

ത്വം മായയാ ത്രിഗുണയാഽഽത്മനി ദുർവിഭാവ്യം
വ്യക്തം സൃജസ്യവസി ലുമ്പസി തദ്ഗുണസ്ഥഃ ।
നൈതൈർഭവാനജിത കർമഭിരജ്യതേ വൈ
യത് സ്വേ സുഖേഽവ്യവഹിതേഽഭിരതോഽനവദ്യഃ ॥ **8** ॥

ശുദ്ധിർനൃണാം ന തു തഥേഡ്യ ദുരാശയാനാം
വിദ്യാശ്രുതാധ്യയനദാനതപഃക്രിയാഭിഃ ।
സത്ത്വാത്മനാമൃഷഭ തേ യശസി പ്രവൃദ്ധ -
സച്ഛ്രദ്ധയാ ശ്രവണസംഭൃതയാ യഥാ സ്യാത് ॥ **9** ॥

സ്യാന്നസ്തവാംഘ്രിരശുഭാശയധൂമകേതുഃ
ക്ഷേമായ യോ മുനിഭിരാർദ്രഹൃദോഹ്യമാനഃ ।
യഃ സാത്വതൈഃ സമവിഭൂതയ ആത്മവദ്ഭി -
ർവ്യൂഹേഽർചിതഃ സവനശഃ സ്വരതിക്രമായ ॥ **10** ॥

യശ്ചിന്ത്യതേ പ്രയതപാണിഭിരധ്വരാഗ്നൗ
ത്രയ്യാ നിരുക്തവിധിനേശ ഹവിർഗൃഹീത്വാ ।
അധ്യാത്മയോഗ ഉത യോഗിഭിരാത്മമായാം
ജിജ്ഞാസുഭിഃ പരമഭാഗവതൈഃ പരീഷ്ടഃ ॥ **11** ॥

പർയുഷ്ടയാ തവ വിഭോ വനമാലയേയം
സംസ്പർധിനീ ഭഗവതീ പ്രതിപത്നിവച്ഛ്രീഃ।
യഃ സുപ്രണീതമമുയാർഹണമാദദന്നോ
ഭൂയാത് സദാംഘ്രിരശുഭാശയധൂമകേതുഃ ॥ **12** ॥

കേതുസ്ത്രിവിക്രമയുതസ്ത്രിപതത്പതാകോ
യസ്തേ ഭയാഭയകരോഽസുരദേവചമ്വോഃ।
സ്വർഗായ സാധുഷു ഖലേഷ്വിതരായ ഭൂമൻ
പാദഃ പുനാതു ഭഗവൻ ഭജതാമഘം നഃ ॥ **13** ॥

നസ്യോതഗാവ ഇവ യസ്യ വശേ ഭവന്തി
ബ്രഹ്മാദയസ്തനുഭൃതോ മിഥുരർദ്യമാനാഃ।
കാലസ്യ തേ പ്രകൃതിപൂരുഷയോഃ പരസ്യ
ശം നസ്തനോതു ചരണഃ പുരുഷോത്തമസ്യ ॥ **14** ॥

അസ്യാസി ഹേതുരുദയസ്ഥിതിസംയമാനാ -
മവ്യക്തജീവമഹതാമപി കാലമാഹുഃ।
സോഽയം ത്രിണാഭിരഖിലാപചയേ പ്രവൃത്തഃ
കാലോ ഗഭീരരയ ഉത്തമപൂരുഷസ്ത്വം ॥ **15** ॥

ത്വത്തഃ പുമാൻ സമധിഗമ്യ യയാ സ്വവീർയം
ധത്തേ മഹാന്തമിവ ഗർഭമമോഘവീർയഃ।
സോഽയം തയാനുഗത ആത്മന ആണ്ഡകോശം
ഹൈമം സസർജ ബഹിരാവരണൈരുപേതം ॥ **16** ॥

തത്തസ്ഥുഷശ്ച ജഗതശ്ച ഭവാനധീശോ
യൻമായയോത്ഥഗുണവിക്രിയയോപനീതാൻ।
അർഥാഞ്ജുഷന്നപി ഹൃഷീകപതേ ന ലിപ്തോ
യേഽൻയേ സ്വതഃ പരിഹൃതാദപി ബിഭ്യതി സ്മ ॥ **17** ॥

സ്മായാവലോകലവദർശിതഭാവഹാരി -
ഭ്രൂമണ്ഡലപ്രഹിതസൗരതമന്ത്രശൗണ്ഡൈഃ ।
പത്ന്യസ്തു ഷോഡശസഹസ്രമനംഗബാണൈ -
ർയസ്യേന്ദ്രിയം വിമഥിതും കരണൈർന വിഭ്യഃ ॥ **18** ॥

വിഭ്യസ്തവാമൃതകഥോദവഹാസ്ത്രിലോക്യാഃ
പാദാവനേജസരിതഃ ശമലാനി ഹന്തും ।
ആനുശ്രവം ശ്രുതിഭിരംഘ്രിജമംഗസംഗൈ -
സ്തീർഥദ്വയം ശുചിഷദസ്ത ഉപസ്പൃശന്തി ॥ **19** ॥

ബാദരായണിരുവാച
ഇത്യഭിഷ്ടൂയ വിബുധൈഃ സേശഃ ശതധൃതിർഹരിം ।
അഭ്യഭാഷത ഗോവിന്ദം പ്രണമ്യാംബരമാശ്രിതഃ ॥ **20** ॥

ബ്രഹ്മോവാച
ഭൂമേർഭാരാവതാരായ പുരാ വിജ്ഞാപിതഃ പ്രഭോ ।
ത്വമസ്മാഭിരശേഷാത്മംസ്തത്തഥൈവോപപാദിതം ॥ **21** ॥

ധർമശ്ച സ്ഥാപിതഃ സത്സു സത്യസന്ധേഷു വൈ ത്വയാ ।
കീർതിശ്ച ദിക്ഷു വിക്ഷിപ്താ സർവലോകമലാപഹാ ॥ **22** ॥

അവതീർയ യദോർവംശേ ബിഭ്രദ് രൂപമനുത്തമം ।
കർമാണ്യുദ്ദാമവൃത്താനി ഹിതായ ജഗതോഽകൃഥാഃ ॥ **23** ॥

യാനി തേ ചരിതാനീശ മനുഷ്യാഃ സാധവഃ കലൗ ।
ശൃണ്വന്തഃ കീർതയന്തശ്ച തരിഷ്യന്ത്യഞ്ജസാ തമഃ ॥ **24** ॥

യദുവംശേഽവതീർണസ്യ ഭവതഃ പുരുഷോത്തമ ।
ശരച്ഛതം വ്യതീയായ പഞ്ചവിംശാധികം പ്രഭോ ॥ **25** ॥

നാധുനാ തേഽഖിലാധാര ദേവകാര്യാവശേഷിതം।
കുലം ച വിപ്രശാപേന നഷ്ടപ്രായമഭൂദിദം ॥ **26** ॥

തതഃ സ്വധാമ പരമം വിശസ്വ യദി മന്യസേ।
സലോകാൻ ലോകപാലാൻ നഃ പാഹി വൈകുംഠകിങ്കരാൻ ॥ **27** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
അവധാരിതമേതന്മേ യദാത്ഥ വിബുധേശ്വര।
കൃതം വഃ കാര്യമഖിലം ഭൂമേർഭാരോഽവതാരിതഃ ॥ **28** ॥

തദിദം യാദവകുലം വീര്യശൗര്യശ്രിയോദ്ധതം।
ലോകം ജിഘ്ര്യക്ഷദ് രുദ്ധം മേ വേലയേവ മഹാർണവഃ ॥ **29** ॥

യദ്യസംഹൃത്യ ദൃപ്താനാം യദൂനാം വിപുലം കുലം।
ഗന്താസ്മ്യനേന ലോകോഽയമുദ്വേലേന വിനങ്ക്ഷ്യതി ॥ **30** ॥

ഇദാനീം നാശ ആരബ്ധഃ കുലസ്യ ദ്വിജശാപതഃ।
യാസ്യാമി ഭവനം ബ്രഹ്മന്നേതദന്തേ തവാനഘ ॥ **31** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യുക്തോ ലോകനാഥേന സ്വയംഭൂഃ പ്രണിപത്യ തം।
സഹ ദേവഗണൈർദേവഃ സ്വധാമ സമപദ്യത ॥ **32** ॥

അഥ തസ്യാം മഹോത്പാതാൻ ദ്വാരവത്യാം സമുത്ഥിതാൻ।
വിലോക്യ ഭഗവാനാഹ യദുവൃദ്ധാൻ സമാഗതാൻ ॥ **33** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ഏതേ വൈ സുമഹോത്പാതാ വ്യുത്തിഷ്ഠന്തീഹ സർവതഃ।
ശാപശ്ച നഃ കുലസ്യാസീദ് ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദുരത്യയഃ ॥ **34** ॥

ന വസ്തവ്യമിഹാസ്മാഭിർജിജീവിഷുഭിരാർയകാഃ।
പ്രഭാസം സുമഹത്പുണ്യം യാസ്യാമോഽദ്യൈവ മാ ചിരം ॥ **35** ॥

യത്ര സ്നാത്വാ ദക്ഷശാപാദ് ഗൃഹീതോ യക്ഷ്മണോഡുരാട്।
വിമുക്തഃ കിൽബിഷാത് സദ്യോ ഭേജേ ഭൂയഃ കലോദയം ॥ **36** ॥

വയം ച തസ്മിന്നാപ്ലുത്യ തർപയിത്വാ പിതൄൻ സുരാൻ।
ഭോജയിത്വോശിജോ വിപ്രാൻ നാനാഗുണവതാന്ധസാ ॥ **37** ॥

തേഷു ദാനാനി പാത്രേഷു ശ്രദ്ധയോപ്ത്വാ മഹാന്തി വൈ।
വൃജിനാനി തരിഷ്യാമോ ദാനൈർനൗഭിരിവാർണവം ॥ **38** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഭഗവതാഽഽദിഷ്ടാ യാദവാഃ കുലനന്ദന।
ഗന്തും കൃതധിയസ്തീർഥം സ്യന്ദനാൻ സമയൂയുജൻ ॥ **39** ॥

തന്നിരീക്ഷ്യാദ്ധവോ രാജൻ ശ്രുത്വാ ഭഗവതോദിതം।
ദൃഷ്ട്വാരിഷ്ടാനി ഘോരാണി നിത്യം കൃഷ്ണമനുവ്രതഃ ॥ **40** ॥

വിവിക്ത ഉപസംഗമ്യ ജഗതാമീശ്വരേശ്വരം।
പ്രണമ്യ ശിരസാ പാദൗ പ്രാഞ്ജലിസ്തമഭാഷത ॥ **41** ॥

ഉദ്ധവ ഉവാച
ദേവദേവേശ യോഗേശ പുണ്യശ്രവണകീർതന।
സംഹൃത്യൈതത് കുലം നൂനം ലോകം സന്ത്യക്ഷ്യതേ ഭവാൻ।
വിപ്രശാപം സമർഥോഽപി പ്രത്യഹന്ന യദീശ്വരഃ ॥ **42** ॥

നാഹം തവാംഘ്രികമലം ക്ഷണാർധമപി കേശവ।
ത്യക്തും സമുത്സഹേ നാഥ സ്വധാമ നയ മാമപി ॥ **43** ॥

തവ വിക്രീഡിതം കൃഷ്ണ നൃണാം പരമമംഗലം।
കർണപീയൂഷമാസ്വാദ്യ ത്യജത്യന്യസ്പൃഹാം ജനഃ ॥ **44** ॥

ശയ്യാസനാടനസ്ഥാനസ്നാനക്രീഡാശനാദിഷു।
കഥം ത്വാം പ്രിയമാത്മാനം വയം ഭക്താസ്ത്യജേമഹി ॥ **45** ॥

ത്വയോപഭുക്തസ്രഗ്ഗന്ധവാസോഽലങ്കാരചർചിതാഃ।
ഉച്ഛിഷ്ടഭോജിനോ ദാസാസ്തവ മായാം ജയേമഹി ॥ **46** ॥

വാതരശനാ യ ഋഷയഃ ശ്രമണാ ഊർധ്വമന്ഥിനഃ।
ബ്രഹ്മാഖ്യം ധാമ തേ യാന്തി ശാന്താഃ സന്ന്യാസിനോഽമലാഃ ॥ **47** ॥

വയം ത്വിഹ മഹായോഗിൻ ഭ്രമന്തഃ കർമവർത്മസു।
ത്വദ്വാർതയാ തരിഷ്യാമസ്താവകൈർദുസ്തരം തമഃ ॥ **48** ॥

സ്മരന്തഃ കീർതയന്തസ്തേ കൃതാനി ഗദിതാനി ച।
ഗത്യുത്സ്മിതേക്ഷണക്ഷ്വേലി യന്നൃലോകവിഡംബനം ॥ **49** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം വിജ്ഞാപിതോ രാജൻ ഭഗവാൻ ദേവകീസുതഃ।
ഏകാന്തിനം പ്രിയം ഭൃത്യമുദ്ധവം സമഭാഷത ॥ **50** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ഏകാദശസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥